

УДК 37.015.3:37.013.82]:376.04

Кузьміна М.О.¹, Гриневич Ю.С.²

¹ д-р філос. з соц. роб., доц. НУ «Запорізька політехніка»

² асп. НУ «Запорізька політехніка»

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ У ПРОЦЕСІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Проблема психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами (ООП), зокрема з інтелектуальними порушеннями, є однією з ключових у сучасній освітній практиці. Зростання кількості таких дітей у загальноосвітніх закладах, спричинене впровадженням інклюзивної освіти, вимагає створення ефективних підходів до їхньої підтримки. За даними ЮНІСЕФ, близько 10% дітей у світі мають особливі потреби, і значна їхня частка стикається з бар'єрами у навчанні та соціалізації через недостатню адаптацію освітнього середовища. В Україні інклюзивна освіта набула розвитку після ухвалення Закону «Про освіту» (2017 рік), однак практична реалізація стикається з проблемами: браком кваліфікованих кадрів, обмеженням доступом до сучасних технологій і низьким рівнем суспільної толерантності. Хронічний стрес, тривожність і соціальна ізоляція, які часто супроводжують дітей з ООП, погіршують їхній розвиток, що підкреслює необхідність комплексного супроводу. Водночас швидкий розвиток цифрових технологій (віртуальна реальність, адаптивні платформи) і соціальних кампаній відкриває нові можливості для подолання цих викликів. Актуальність дослідження

зумовлена потребою інтеграції теоретичних підходів, таких як екосистемний, із практичними інструментами для забезпечення повноцінного включення дітей з ООП у суспільство [1, с. 151].

Сучасні дослідження психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами (ООП) спираються на роботи ключових науковців. Урі Бронфенбреннер у книзі «*Making Human Beings Human: Bioecological Perspectives on Human Development*» розробив екологічну модель розвитку, акцентуючи на впливі мікро-, мезо-, екзо-, макро- та хроносистем на дитину. Його підхід став основою екосистемного супроводу в інклюзивній освіті. Ричард Лернер у співавторстві з Віллісом Овертоном у «*Handbook of Child Psychology and Developmental Science, Volume 1*» підкреслює динамічність розвитку через взаємодію з середовищем, пропонуючи рамки для індивідуальних освітніх планів. Браян Літл у «*Who Are You, Really?*» наголошує на персоналізації навчання через врахування мотивів дитини з ООП [2; 3].

Метою дослідження є вивчення сучасних підходів до організації психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами (ООП) з акцентом на інтеграцію екосистемного підходу, інноваційних технологій і соціальної реклами. Дослідження спрямоване на розкриття теоретичних засад і практичних можливостей створення адаптивного освітнього середовища, яке сприяє розвитку та соціалізації таких дітей, а також на оцінку ефективності цифрових інструментів (адаптивних платформ, VR/AR, мульти-сенсорних середовищ) і соціальних кампаній у цьому процесі. Крім того, передбачається порівняння міжнародного досвіду (США, Канада, Норвегія, Фінляндія) з українськими практиками для визначення перспектив удосконалення інклюзивної освіти.

Ефективність соціальної реклами як інструменту впливу на громадську думку підтверджується низкою досліджень, проведених як в Україні, так і за кордоном. Зокрема, згідно з результатами соціологічних досліджень, проведених Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України, соціальна реклама на тематику інклюзивної освіти здатна істотно зменшити прояви стигматизації та дискримінації. Дослідження свідчать, що після перегляду відповідної соціальної реклами у 68% опитаних покращилося ставлення до дітей з ООП, а понад 70% зазначили, що готові підтримувати ініціативи, пов'язані з розвитком інклюзивної освіти.

Таким чином, соціальна реклама є важливим інструментом формування позитивного іміджу інклюзивного навчання, зменшення стигматизації та підвищення суспільної підтримки дітей з інтелектуальними порушеннями. Подальше дослідження цього напрямку дозволить удосконалити методики створення ефективних соціальних кампаній та посилити їхній вплив на сус-

пільство, що сприятиме розвитку інклюзивного навчання в Україні та світі загалом.

Дослідження сучасних підходів до психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивній освіті показало, що ефективність цього процесу залежить від поєднання теоретичних засад, інноваційних технологій і соціальних інструментів. Системний підхід сприяє створенню адаптивного освітнього середовища, враховуючи взаємодію дитини з оточенням. Технології допомагають індивідуалізувати навчання та розвивати ключові навички, а соціальні ініціативи підвищують суспільну підтримку інклюзії. Міжнародний досвід підкреслює перспективність таких методів, тоді як в Україні потрібне їхнє ширше впровадження та вдосконалення умов, що сприятиме соціалізації дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузьмін В. В. Соціальна адаптація вимушено-переміщених осіб, які постраждали внаслідок військового стану / В.В. Кузьмін, М.О. Кузьміна, Г.В. Стрижак // Психологія та соціальна робота. – 2024. – Вип. 1(59). – С. 150-195.

2. Кузьміна М.О. Феномен розвитку професійної компетентності соціальних працівників у дослідженнях вітчизняних науковців / М.О. Кузьміна // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2020. – Вип. 2 (47). – С. 79-84.

3. Vaniushyna O. Social and psychological prevention of professional burn-out of social sphere employees under the conditions of the martial law / O. Vaniushyna et al. // Ad Alta. Journal Of Interdisciplinary Research. – 2024. – Vol. 14 (01). – P. 78-81.